

สภาความมั่นคงแห่งชาติ

โชคสุข กรกิตติชัย

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ

สภาความมั่นคงแห่งชาติเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกโดยพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ซึ่งทรงมีพระราชประสงค์จะให้มีการพิจารณางานในภารกิจทางด้านการทหาร เพื่อการป้องกันประเทศเป็นไปอย่างละเอียดรอบคอบ มีประสิทธิภาพ และมีการประสานงานซึ่งกันและกัน จึงได้ทรงโปรดเกล้าให้มีสภาเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าวขึ้นเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2453 แต่เดิมนั้นยังไม่มีชื่อเรียกเป็นการเฉพาะแต่เรียกเป็นการทั่วไปว่า “สภาเกี่ยวกับการป้องกันพระราชอาณาจักร” โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นองค์ประธานฯ ต่อมาได้มีการปรับปรุง และแก้ไของค์ประกอบของสภามาเป็นลำดับ กล่าวคือ ในปี 2470 ได้มีการแก้ไขปรับปรุงทั้งในด้านองค์ประกอบ และอำนาจหน้าที่ และเรียกชื่อใหม่ว่า “สภาป้องกันพระราชอาณาจักร” จนกระทั่งถึงเดือนกรกฎาคม 2475 หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ได้มีการจัดระเบียบการป้องกันราชอาณาจักรขึ้นใหม่ “สภาป้องกันพระราชอาณาจักร” จึงถูกยกเลิกไป ต่อมาเมื่อวันที่ 11 มกราคม 2487 ได้มีการจัดตั้ง “สภาการสงคราม” ขึ้น โดยออกเป็นพระราชบัญญัติชื่อว่า “พระราชบัญญัติสภาการสงคราม พุทธศักราช 2487” ซึ่งนับเป็นพระราชบัญญัติฉบับแรกที่เกี่ยวข้องกับสภาความมั่นคงแห่งชาติ เพราะได้กำหนดให้สภาการสงครามมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการด้านสงครามทั้งในทางทหาร ทางเศรษฐกิจ และการเมือง ตลอดจนสวัสดิภาพของประชาชน “สภาการสงคราม” มีอายุได้เพียง 8 เดือน ก็ถูกยกเลิกไป เนื่องจากมีการจัดตั้ง “สภาป้องกันราชอาณาจักร” ขึ้นแทน โดยออกเป็นพระราชบัญญัติชื่อว่า “พระราชบัญญัติสภาป้องกันราชอาณาจักร พุทธศักราช 2487” เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2487 หลังจากนั้น เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2499 ได้มี “พระราชบัญญัติสภาป้องกันราชอาณาจักร พ.ศ. 2499” ออกมาใหม่ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติเดิม และใช้อยู่จนกระทั่งได้มีการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ คือ การยกเลิกพระราชบัญญัติสภาป้องกันราชอาณาจักร พ.ศ. 2499 และประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2502 นับเป็นการเปลี่ยนแปลงจาก “สภาป้องกันราชอาณาจักร” มาเป็น “สภาความมั่นคงแห่งชาติ” หรือที่เรียกโดยย่อว่า “สมช.” จนกระทั่งปัจจุบันนี้ (ความเป็นมาของสภาความมั่นคงแห่งชาติ, ม.ป.ป.)

ต่อมาพระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2502 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2507 ได้ถูกยกเลิกโดย “พระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2559” ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 26 กันยายน 2559 โดยมีการปรับปรุงองค์ประกอบของสภาความมั่นคงแห่งชาติโดยได้เพิ่มรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปัจจุบันเปลี่ยนมาเป็น “กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม” เข้ามาเป็นสมาชิกสภาความมั่นคงแห่งชาติ โดยประกอบด้วยสมาชิก ดังต่อไปนี้

1. นายกรัฐมนตรี	เป็นประธานสภา
2. รองนายกรัฐมนตรี	เป็นรองประธานสภา
3. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม	เป็นสมาชิก
4. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	เป็นสมาชิก
5. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ	เป็นสมาชิก
6. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม	เป็นสมาชิก
7. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	เป็นสมาชิก
8. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	เป็นสมาชิก
9. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม	เป็นสมาชิก
10. ผู้บัญชาการทหารสูงสุด	เป็นสมาชิก
11. เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ	เป็นสมาชิกและเลขานุการ

สภาความมั่นคงแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. จัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา
2. เสนอแนะและให้ความเห็นชอบในการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติในมิติด้านความมั่นคง หรือประเด็นเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ หรือการแก้ไขเพิ่มเติม หรือปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ ต่อนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี
3. พิจารณากำหนดยุทธศาสตร์ หรือแผนด้านความมั่นคงเฉพาะเรื่อง แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ และแผนบริหารวิกฤตการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งชาติ
4. กำหนดแนวทาง หรือมาตรการในการป้องกัน หรือแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อเสนอนายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีพิจารณา
5. ประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์ภาพรวมในเชิงยุทธศาสตร์อันเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงแห่งชาติ
6. กำกับและติดตามการดำเนินการตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ
7. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่น หรือตามที่นายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ประธานสภาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมสภา มีอำนาจเรียกให้หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐส่งข้อมูล หรือเอกสารใด ๆ ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณา หรืออาจขอให้บุคคลใด ๆ มาชี้แจงด้วยก็ได้ นอกจากนี้ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับแก่การประชุมโดยอนุโลม ทั้งนี้ สภามีอำนาจแต่งตั้งคณะที่ปรึกษาของสภา ซึ่งมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับความมั่นคงในด้านต่าง ๆ ด้านละไม่เกิน 7 คน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยหัวหน้าส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรง ในด้านที่จะได้รับการแต่งตั้ง และผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านความมั่นคง หรือนักวิชาการด้านความมั่นคง โดยคณะที่ปรึกษามีอำนาจหน้าที่ติดตามประเมิน วิเคราะห์สถานการณ์

อันเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงแห่งชาติในด้านที่ได้รับการแต่งตั้ง เพื่อเสนอความเห็นต่อสภา หรือพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติตามที่สภามอบหมาย

ในการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ให้สภาจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและของประชาชนด้วย โดยต้องมีสาระที่ครอบคลุมถึงนโยบายภายในประเทศ นโยบายต่างประเทศ และนโยบายการทหารกับการเศรษฐกิจ และอื่น ๆ อันเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติให้สอดคล้องกัน เพื่อให้กิจการของหน่วยงานของรัฐสามารถประสานกันได้อย่างใกล้ชิดเป็นผลดีต่อความมั่นคงแห่งชาติ โดยมีการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินการในการรักษาความมั่นคงแห่งชาติในเรื่องดังต่อไปนี้

1. การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. การปกป้องและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ
3. การพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติและศักยภาพการป้องกันประเทศ
4. การรักษาความมั่นคงภายในประเทศและระหว่างประเทศ

โดยมีสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ หรือที่เรียกกันโดยย่อว่า สมช. เป็นส่วนราชการซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรม จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2502 พร้อมกับสภาความมั่นคงแห่งชาติ ต่อมาได้ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2559 และได้จัดตั้งขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัติความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2559 โดยอยู่ในกลุ่มงานด้านนโยบายในสำนักนายกรัฐมนตรี มีเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นหัวหน้าส่วนราชการในฐานะข้าราชการพลเรือนระดับปลัดกระทรวง (ระดับ 11) ซึ่งนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติรวม 20 ท่าน (ความเป็นมาของสภาความมั่นคงแห่งชาติ, ม.ป.ป.) ได้แก่

รายชื่อเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ	ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง
1. พลตรี หลวงวิจิตรวาทการ	2502 – 2504
2. พันเอก พระยาตรีวิสารวาท	2505 - 2511
3. พลเอก จีร วิจิตสงคราม	2511 - 2516
4. พลเอก เล็ก แนวมาลี	2516 - 2517
5. พลอากาศเอก สิทธิ เศวตศิลา	2517 - 2523
6. นาวาอากาศตรี ประสงค์ สุ่นศิริ	2523 - 2529
7. นายสุวิทย์ สุทธานุกุล	2529 - 2534
8. พลเอก จรัส กุลละวณิชย์	2534 - 2539
9. พลเอก บุญศักดิ์ กำแหงฤทธิรงค์	2539 - 2541
10. นายขจิตภัย บุรุษพัฒน์	2541 - 2545
11. พลเอก วินัย ภัททิยกุล	2545 - 2549
12. นายประกิจ ประจันปัจจนึก	2549 - 2550

รายชื่อเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ	ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง
13. พลโท ศิรพงศ์ บุญพัฒน์	2550 - 2551
14. พลโท สุรพล เพื่อนอัยกา	2551 - 2552
15. นายถวิล เปลี่ยนศรี	2552 - 2554
16. พลตำรวจเอก วิเชียร พจน์โพธิ์ศรี	2554 - 2555
17. พลโท ภราดร พัฒนถาบุตร	2555 - 2557
18. นายถวิล เปลี่ยนศรี	28 เมษายน 2557 – 30 กันยายน 2557 (หมายเหตุ: มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี และเพิกถอนประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีลงวันที่ 30 กันยายน 2554)
19. นายอนุศิษฐ์ कुमार	1 ตุลาคม 2557 - 30 กันยายน 2558
20. พลเอก ทวีป เนตรนิยม	2 ตุลาคม 2558 - ปัจจุบัน

บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ได้ทำหน้าที่ในด้านการวางนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคงของประเทศไทยมาโดยตลอด โดยมีเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติมาแล้ว 20 ท่าน ทั้งที่แต่งตั้งมาจากฝ่ายทหารที่มาจากภายนอก และฝ่ายพลเรือนที่มาจากภายในของหน่วยงานเองหมุนเวียนขึ้นมาดำรงตำแหน่ง อย่างไรก็ตามเห็นว่า สภาความมั่นคงแห่งชาติมีความสำคัญมาก ดังนั้น ในตำแหน่งเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติก็เห็นว่า มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน เพราะต้องดูแลสำนักงานและข้าราชการในสำนักงาน ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของสภาความมั่นคงแห่งชาติ จึงเห็นว่า น่าจะมีหลักประกันในการดำรงตำแหน่งเพื่อการปฏิบัติที่ต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพ ขณะทำงานของสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ในอนาคตมีแนวโน้มของภัยคุกคาม และความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากการมีนโยบายด้านความมั่นคงแล้ว เห็นควรมีมาตรการสร้างความเชื่อมั่นในเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชนอีกทางหนึ่งด้วย เพื่อรองรับงานด้านความมั่นคงที่จะเปลี่ยนแปลงไปมากในอนาคต เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัยและปกติสุข

บรรณานุกรม

ความเป็นมาของสภาความมั่นคงแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). สืบค้น 3 ตุลาคม 2559 จาก

<http://www.nsc.go.th/Pages/history.aspx>

“พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2559” (19 กันยายน 2559).

ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 133 ตอนที่ 80 ก, น. 1.

“พระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2559” (26 กันยายน 2559). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 133 ตอนที่ 85 ก, น. 2.